

TONY SCHUMACHER

De Britse Leeuw

**Engeland, 1946. De nazi's hebben de macht in handen.
John Rossett wordt voor een moeilijke keuze gesteld...**

ISBN 978-90-225-8290-9

ISBN 978-94-023-1040-5 (e-book)

NUR 330

Oorspronkelijke titel: *The British Lion*

Vertaling: Gerard Suurmeijer

Omslagbeeld en -ontwerp: DPS Design & Prepress Studio, Amsterdam

Zetwerk: ZetSpiegel, Best

© 2015 Tony Schumacher

© 2018 Nederlandse vertaling Meulenhoff Boekery bv, Amsterdam

Niets uit deze uitgave mag openbaar worden gemaakt door middel van druk, fotokopie, internet of op welke andere wijze ook, zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van de uitgever.

*Voor die fantastische generatie die mij de vrijheid schonk
om dit te schrijven en jullie de vrijheid om dit te lezen.*

Ik heb nooit willen accepteren wat veel mensen tegen me hebben gezegd – namelijk dat ik de natie heb geïnspireerd. De wil van de mensen was verbeterd en onwrikbaar, en onoverwinnelijk, zoals is gebleken. Het was de natie en het ras dat overal ter wereld leefde, dat het hart van een leeuw bezat. Ik had het geluk dat ik de taak kreeg om te brullen.

– WINSTON CHURCHILL in het parlement, 30 november 1954

1

November 1946 Queen Alexandra's Military Hospital, Londen

De wijsvinger en de duim van Ernst Koehlers linkerhand deden pijn alsof iemand er met een hamer op had geslagen.

Wat hem verraste, want hij had aan die hand geen wijsvinger en duim meer die pijn konden doen.

Hij balde zijn vuist, of wat ervan over was, en keek op zijn horloge. Hij stak zijn andere hand in de zak van zijn regenjas voor zijn sigaretten, vervolgens opende hij de bovenzijde van het pakje met zijn tanden voor hij er een sigaret uit schudde.

‘U mag hier niet roken, majoor,’ zei de Engelse ziekenbroeder zacht.

De kleine man keek al naar de grond, weg van het doodskopinsigne op Koehlers ss-pet, voor hij zijn zin had afgemaakt.

‘Mond dicht,’ zei Koehler met de sigaret al in zijn mond.

Koehler haalde een doosje lucifers tevoorschijn en gaf die aan de Gestapo-officier rechts van hem.

Schmitt keek er een ogenblik naar en vervolgens weer naar zijn meerdere.

‘Een vuurtje,’ zei Koehler, waarbij de sigaret op en neer wipte en hij zijn linkerhand omhooghield om te laten zien dat hij het zelf niet kon.

Schmitt schutterde met het doosje, zijn zenuwen tot het uiterste gespannen, voor hij er eindelijk in slaagde een lucifer af te strijken en die bij de sigaret te houden. Koehler bromde iets, nam een lange trek en sloot zijn ogen, zijn onrust voor enkele ogenblikken wat verminderd.

Hij stak zijn hand uit voor de lucifers en Schmitt gaf ze terug.

‘Dank je,’ zei Koehler in het Duits.

Schmitt gaf geen antwoord.

‘Alles in orde met je?’ probeerde Koehler opnieuw.

Schmitt keek naar de ziekenbroeder en vervolgens weer naar Koehler.

‘Hij spreekt geen Duits – dat doen ze geen van allen. Dat is voorschrift.’

‘Toch wil ik niet praten waar hij bij is,’ fluisterde Schmitt.

‘Heb je er moeite mee?’

Schmitt schudde weinig overtuigend zijn hoofd.

‘Als je ergens een probleem mee hebt, moet je me dat vertellen,’ probeerde Koehler opnieuw en nam een trek van zijn sigaret.

Schmitt keek nog eens naar de achterkant van het hoofd van de ziekenbroeder en vervolgens weer naar Koehler.

‘Wat we doen is verkeerd. Het is verkeerd.’

‘Rossett bezoeken is verkeerd?’

‘Ja. Nou ja, nee, maar ja. Na alle heisa die hij heeft veroorzaakt...’

Schmitt maakte zijn zin niet af, keek weer naar de ziekenbroeder en schudde toen zijn hoofd. ‘We zouden niet hier moeten zijn. Nu is het niet het juiste moment.’

Koehler staarde een ogenblik naar de Gestapo-officier en boog zich toen naar hem toe.

‘Hoe lang heb je voor mij gewerkt?’

‘Strikt genomen werk ik niet vóór u.’

Koehlers fronste zijn voorhoofd.

‘Ben ik je meerdere?’

‘Strikt genomen, ja.’

‘En hoe lang heb je voor me gewerkt, strikt genomen?’

Schmitt keek naar Koehler.

‘Ruim een maand, maar ik ben een verbindingsman van de Gestapo, dus strikt genomen...’

Koehler viel hem in de rede.

‘Het was veelbewogen, niet?’

‘Wat?’

‘Deze maand, was die veelbewogen?’

Schmitt schudde zijn hoofd.

‘Als u Rossett en een Joods jochie de afgelopen week door heel Londen achternazitten veelbewogen wilt noemen, nou ja, dan was het dat. Persoonlijk zou ik zeggen dat het meer dwaasheid dan wat anders was. Een dwaasheid die me bijna mijn baan en mijn leven heeft gekost.’

‘Maar je leeft nog, Schmitt, en als je wilt blijven leven, blijf je achter me staan, terwijl ik dit uitzoek.’

‘We zijn Duitse officieren.’ Schmitt keek weer naar de ziekenbroeder en ging onwillekeurig zachter spreken toen hij verder ging, hoewel hij nog steeds Duits sprak. ‘We zouden niets uit moeten zoeken. De zaak had om te beginnen juist moeten worden aangepakt.’

‘Doe gewoon wat ik zeg. Als je wilt blijven leven, moet je doen wat ik zeg.’

Schmitt schudde zijn hoofd.

‘Wanneer dit achter de rug is, wil ik weg van uw afdeling.’

‘Wil ik weg van uw afdeling... meneer,’ antwoordde Koehler en hij had daar meteen spijt van.

‘Ik wil weg van uw afdeling, meneer. Ik kan niet werken op die manier van u, voorschriften aan uw laars lappen, in het wilde weg handelen. Dat kan ik niet. Ik wil weg. Als u me uw woord geeft dat ik weg mag, zal ik doen wat u zegt.’

Koehler stak de sigaret weer in zijn mond, terwijl hij Schmitt in zijn ogen keek. Hij dacht na over het voorstel en nam de tijd voor een flinke trek, terwijl hij de mogelijkheden tegen elkaar afwoog; ten slotte blies hij de rook uit en zei: ‘Als je vanochtend hier bij Rossett doet wat ik zeg, zal ik je voordragen voor overplaatsing.’

‘Dank u.’

Koehler knikte. Toen tikte hij de ziekenbroeder op zijn schouder.

‘Hoe lang nog?’ De rook kringelde uit zijn neus en mond terwijl hij sprak, dit keer in het Engels.

‘Ik weet het niet, meneer, tien minuten misschien.’

‘Tien minuten?’

‘Misschien korter, het hangt er maar vanaf...’

De ziekenbroeder maakte zijn zin niet af. Koehler had de dubbele deuren al opengeduwde en strompelde met zijn manke been dwars door de halflege zaal. Schmitt zuchtte en liep achter hem aan.

Er waren achttien bedden, bezet door mannen met uiteenlopende vormen van ellende, maar Koehler besteedde geen aandacht aan hen. Hij ging regelrecht naar het bed linksachter in de zaal. Er waren gordijnen rond het bed dichtgetrokken en twee verveelde ss-bewakers zaten aan het voeteneind.

De twee bewakers stonden op toen ze in de gaten kregen dat er een ss-majoor in uniform op hen af kwam strompelen. Een van de bewakers liet een krant op de grond vallen, maakte aanstalten hem op te rapen, maar bedacht zich. Uiteindelijk deed hij een onhandige poging in de houding te springen, half staand, half zittend, waarbij zijn MP40 aan de riem voor hem heen en weer zwaaide.

Koehler negeerde de bewakers, trok het gordijn rond het bed een tiental centimeters open en stapte naar binnen. Een dokter stond over de

patiënt gebogen en een tweede ziekenbroeder stond achter hem met een blad vol bebloede stroken verband en watten. Beide mannen keerden zich om naar Koehler die eerst naar het blad en toen naar de dokter keek.

‘Wegwezen,’ zei Koehler.

‘Ik ben deze man aan het verzorgen.’ De dokter draaide zich om en keek Koehler aan.

De ziekenbroeder was minder agressief. Hij stapte zwijgend achteruit door de opening in het gordijn als een slechte komiek die blij was dat hij het toneel af mocht.

De Engelse dokter toonde hem een dikke prop watten, het bloederige bewijs dat hij daar nodig was.

‘U zult moeten wachten tot ik klaar ben.’ Dit keer klonk de stem van de dokter fermer, met de autoriteit van iemand die jarenlang aan de mensen had verteld wat ze moesten doen.

‘Wegwezen,’ herhaalde Koehler kalm.

‘Geen sprake van. Ik...’

‘Schmitt.’

Schmitt verscheen tussen de gordijnen en keek naar de dokter.

‘*Herr Major?*’

‘Breng de dokter naar buiten,’ zei Koehler in het Engels ter wille van de dokter.

‘Ik ben deze man aan het verzorgen; u kunt hier niet zomaar binnen vallen. Ik weiger te gaan. Deze man is mijn patiënt. Hij...’

‘En moet ik hem doodschieten?’ vroeg Schmitt in het Engels. Hij keek naar de dokter die zweeg en het verband langzaam langs zijn zij liet zakken.

‘Nog niet,’ antwoordde Koehler kalm, zijn ogen nog steeds op de dokter gericht.

De dokter keek naar Schmitt, toen naar Koehler en stapte zwijgend tussen de gordijnen door. Schmitt knikte naar Koehler en volgde de dokter door de opening in het gordijn voor hij het stil achter zich sloot. Koehler luisterde naar hun stappen die langzaam steeds verder weg klonken. Schmitt volgde zijn eerdere bevelen op en zorgde dat iedereen buiten gehoorsafstand was. Koehler wachtte, toen draaide hij zich om en keek neer op John Henry Rossett, die van tussen dikke oogleden naar hem terugkeek.

‘Dag, John,’ zei Koehler in het Engels, omdat hij wist dat Rossetts Duits verschrikkelijk was.

‘Ernst,’ antwoordde Rossett tussen zijn lippen vol kloven door.

Koehler nam nog een trek van zijn sigaret. Hij zag dat Rossetts ogen de rook volgden toen hij hem weer uit zijn mond haalde.

Hij hield de sigaret voor Rossett omhoog.

‘Jij ook?’

Rossett knikte, dus duwde Koehler de sigaret tussen zijn lippen en keek hoe hij een trek nam.

Rossett sloot zijn ogen voor hij de rook weer uit zijn longen liet opstijgen en naar het plafond drijven. Ten slotte keek hij naar Koehler op, wist een flauwe glimlach te produceren en sloot vervolgens zijn ogen weer.

Koehler stak de sigaret weer in zijn eigen mond voor hij de losse prop watten van Rossetts maag optilde en de open wond van drie centimeter breed zag. De wond verspreidde een zwakke infectiegeur en Koehler mompelde zacht ‘nou, nou’ voor hij de prop watten voorzichtig teruglegde.

‘Hoe gaat het met je hand?’ fluisterde Rossett, zijn ogen nog steeds dicht.

‘Klote. Mijn wijsvinger en duim zijn weg.’ Koehler stak zijn gehandschoende hand op, maar Rossett had nog steeds zijn ogen dicht.

Koehler haalde zijn schouders op, keek er zelf naar en liet hem toen langs zijn zij hangen.

‘Het spijt me,’ fluisterde Rossett.

‘Jij hebt het niet gedaan.’

‘Nee.’

‘Hoe is het met je maag?’ Koehler stak de sigaret opnieuw tussen Rossetts lippen.

Rossett nam een miniem trekje en had de grootste moeite om het puntje te laten gloeien.

‘Hij is dwars door me heen gegaan en kwam er keurig aan de andere kant uit,’ zei hij tenslotte, nadat hij zijn poging om een trekje te nemen had opgegeven.

‘Het spijt me.’

‘Jij hebt het niet gedaan.’

‘Nee.’ Koehler glimlachte en hij ging op de rand van het bed zitten. Zijn gewicht drukte de matras aan een kant omlaag en Rossett kreunde toen hij door de zwaartekracht een eindje verschoof. Koehler kwam half overeind en ging toen weer zitten, dit keer wat voorzichtiger.

‘Ik moet zitten. Het spijt me, dit been doet verrekke pijn,’ zei Koehler.

‘Ik kreeg in het vuurgevecht bij de pub een kogel door mijn kuit, toen jij met Kate en de jongen probeerde weg te komen.’

Rossett opende zijn ogen.

‘Jij en ik zijn er behoorlijk gehavend vanaf gekomen.’

‘We boffen dat we nog leven.’

‘Weet je dat zeker?’

Koehler grinnikte.

‘Ik denk het wel.’

Ze zwegen een poosje tot Koehler opnieuw sprak.

‘Ik kan gewoon niet geloven dat je alles gewoon hebt weggegooid. Je had een goede baan, een goed salaris, een rustig leventje, en je hebt dat allemaal weggegooid voor een Joods jochie.’

‘Allemaal weggegooid?’

‘We hadden het goed en toen moest jij de zaak ineens gaan verzieken.’ Koehler keek om zich heen waar hij zijn peuk kwijt kon. ‘Je hielp het allemaal naar de knoppen.’

‘Ik was zelf al helemaal naar de knoppen.’

‘Je had alles.’

‘Alles?’ Rossett deed zijn ogen weer open. ‘Ik dreef de Joden voor jou bij elkaar, zodat jij ze kon afvoeren naar... God weet waarheen.’ Rossett zweeg even, terwijl hij licht zuchtte en naar het plafond boven zijn bed keek. ‘Ik heb geen gezin, geen thuis, geen toekomst en geen vrienden.’ Weer een stilte, weer een lichte zucht. ‘Ik heb niets naar de knoppen geholpen, Ernst, want ik had niets meer om naar de knoppen te helpen. Dat kind, Jacob, hij... ik weet het niet.’ Rossett zocht naar woorden. ‘Hij gaf me weer het gevoel dat ik een mens was.’

Koehler zocht niet langer waar hij zijn peuk kwijt kon, maar liet die gewoon op de vloer vallen. Hij boog een beetje naar voren zodat hij zijn ellebogen op zijn knieën kon zetten en staarde naar de peuk die nog steeds rookte naast zijn laars.

Zijn hoofd was voorovergebogen, zijn schouders afgezakt.

‘Ik was je vriend,’ zei Koehler na een poosje.

‘Je probeerde me te doden.’

‘Ik deed mijn werk.’

Rossett grinnikte en vertrok zijn gezicht toen zijn maagspieren zich spanden.

Koehler keek op van zijn peuk en wachtte tot Rossetts pijn gezakt was voor hij weer iets zei.

‘We zijn radertjes in een machine, John. Het bevalt mij net zomin als jou, maar de kwestie is dat we radertjes in een machine zijn. We hebben opdracht gekregen de Joden in Londen bijeen te drijven, dus dat doen we. Wat er met hen gebeurt, waar ze heen gaan, is onze zorg niet. Toen jij dat kind meenam, deed je niet langer wat je hoorde te doen, waardoor de machine bijna vastliep.’ Koehler wreef opnieuw over zijn hand. ‘Als ik niet had geprobeerd te herstellen wat er fout ging, zou iemand anders dat hebben gedaan. Ik had geen andere keus dan te doen wat ik heb gedaan. Je moet goed onthouden: wat ik ook van de machine vind, van wat ze doet, dat doet er niet toe. Als ik niet doe wat ik hoor te doen... sterf ik.’ Koehler zocht opnieuw naar zijn sigaretten in zijn jaszak, maar bedacht zich toen. Hij keek weer naar de peuk op de vloer voor hij verder ging, dit keer zachter, met meer gevoel. ‘Ik heb nog een gezin, John. Zij betekenen alles voor me. Ik mag hun toekomst niet op het spel zetten, niet voor jou, niet voor dat Joodse jochie dat je probeerde te helpen, en niet voor de Joden die we bijeendrijven. Het spijt me.’

‘Dat weet ik.’

‘Ik ben hier om de zaak glad te strijken – tussen ons, en tussen jou en mijn meerderen. We moeten je terug in de machine zetten voor het te laat is,’ zei Koehler. Hij draaide zijn hoofd een eind om de reactie van Rossett te zien.

‘En als ik niet in de machine teruggezet wil worden?’

‘Zoiets mag je helemaal niet denken, geloof me. Je moet bij ons terugkomen, en vlug, zodat we de zaak min of meer stil kunnen houden.’

‘Hoe?’ Rossett opende zijn ogen weer.

‘Het is ingewikkeld.’

‘Moet ik naar de gevangenis?’

Koehler haalde zijn schouders op, zette zijn pet af en streek met zijn rechterhand door zijn dichte blonde haar.

‘Ik begrijp het nog steeds niet. Waarom heb je het gedaan?’ Koehler keek naar zijn pet. Hij schoof het doodskopinsigne zorgvuldig recht, terwijl hij op Rossetts antwoord wachtte.

Rossett slikte, keek naar het plafond op zoek naar woorden voor hij ten slotte antwoordde.

‘Om de jongen te redden, hem weg te krijgen uit... uit deze... deze plaats.’

‘Londen?’

‘Engeland, Groot-Brittannië, wat het geworden is.’

‘Eén jochie? Je hebt geholpen om duizenden naar... naar waar ze ook heen gaan te sturen.’

Rossett keek naar Koehler. ‘Ik wilde het, hem helpen... ik wilde het om mezelf te redden. Ik werd wakker, zag wat ik had gedaan, wat ik deed. Ik wilde dat hij me zou redden van wat ik... wat we deden.’

‘Neem me niet kwalijk dat ik het zeg, John...’ Koehler knikte naar de wond in Rossetts maag ‘... maar je lijkt me niet bepaald gered.’ Koehler draaide zijn pet langzaam rond in zijn vingers.

Rossetts mondhoeken trokken en hij keek weer naar het plafond.

‘Ik voel me gered. Ik voel me innerlijk beter dan ik me in jaren heb gevoeld. Iets goeds doen in plaats van datgene wat we normaal doen. Wat er verder ook met me gebeurt, ik weet dat ik voor Jacob het juiste heb gedaan.’

‘Maar niet voor jezelf?’

‘Je begrijpt het nog steeds niet, hè?’

‘Kennelijk niet.’

‘Ik had iemand anders buiten mijzelf voor wie ik verantwoordelijk was. Voor de eerste keer sinds mijn vrouw en zoon gestorven waren. Toen zij omkwamen bij de bomaanslag van het verzet hield er iets in me... op met werken. Een deel van me veranderde. Ik dacht dat ik voor altijd een gebroken mens was.’ Rossett zweeg en keek weer naar het gebarsten ziekenhuisplafond. ‘Ik weet het niet, Ernst. Die jongen wekte me weer tot leven; hij liet me zien wat ik geworden was. Ik had iemand om wie ik gaf, om voor te zorgen en te doen wat juist was. Dit alles...’ Rossett wees naar zijn maag. ‘Het was het waard. Het was het allemaal waard om mezelf terug te vinden.’

Ze zwegen allebei. Toen riep iemand aan de andere kant van de zaal om een verpleger.

Niemand reageerde. Schmitt kweet zich goed van zijn taak.

‘Wat gaat er nu met mij gebeuren? Naar de gevangenis?’ vroeg Rossett.

‘Nee.’

‘Word ik gefusilleerd?’

‘Wat heeft dat voor zin. Je bent al halfdood.’

‘Wat dan?’

‘Jij bent de Britse Leeuw, John. De lievelings-Brit van de Führer, weet je nog wel? Je bent een held en het *Reich* heeft helden nodig.’ Koehler draaide zijn pet weer tussen zijn vingers en keek toen naar Rossett. ‘Dus het Reich heeft je nodig.’

Rossett trok een wenkbrauw op. ‘Heeft het Reich me nodig of heb jij me nodig?’

Koehler zwaaide met zijn hand en ging verder.

‘In de verklaring van het Britse Opperbevel zal staan dat jij neergeschoten bent door het verzet, toen je bij de Wapping-haven wapensmokkelaars probeerde te arresteren. Je vocht voor het Reich door deel te nemen in de strijd tegen het lafhartige communistische en royalistische verzet, dat vastbesloten is de roemrijke toekomst van Groot-Brittannië en de Britse Fascistische Partij te ondermijnen. Je viel stoutmoedig een groep mannen aan die van plan waren een terreuractie tegen de burgerbevolking te ondernemen. Je verloor bijna je leven door een peloton Duitse soldaten te beschermen.’ Koehler keerde zich naar Rossett. ‘Het notitieboek dat we op je hebben gevonden, het boekje dat je in je zak had? Het had nogal wat waterschade, maar er stonden een heleboel bruikbare namen en adressen in waar we wat aan hebben. Alleen dat bracht de Gestapo al in een hoerastemming.’

‘Geen woord over Jacob?’

‘Niemand zal een Joods jochie missen.’

‘Kate?’

‘Als iemand ernaar vraagt dan is ze overgeplaatst naar het noorden.’

‘Maar niemand zal ernaar vragen?’

‘Vermoedelijk niet. Dat kun je beter niet doen wanneer mensen verdwijnen, dat weet je wel.’

‘Maar ik zal niet verdwijnen. Waarom?’

‘Je bent een held en je zult voor je heldhaftigheid beloond worden.’

‘Beloond?’

‘Je krijgt een onderscheiding.’

‘En als ik die nou eens niet wil? Als ik niet akkoord ga met dit alles?’

Koehler schudde zijn hoofd en blies zijn wangen bol.

‘Dan wordt de zaak een beetje vervelend. Als jij niet akkoord gaat met deze regeling, deze hele regeling, ben ik gemachtigd je te vertellen dat je helaas aan je verwondingen zult overlijden, waarschijnlijk hier en waarschijnlijk vandaag.’

‘En jij?’

‘Ongetwijfeld bezwijk ik ook aan een infectie, of, als ik erge pech heb, eindig ik in het oosten om tegen de Chinezen en de Russen te vechten.’

Beide mannen zwegen en zaten omringd door gordijnen in de lucht van ziekenhuiseten en desinfecterende middelen.